

גליון תתקיז • ערש"ק פרשת ויקרא

• שנת העשרים •

לקראת שובת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

איך שובדים את "קליפת עמלק"?

בדין "קרבן עצים"

היכן מוזכרת בתורה כוונת הקרבנות?

"הצגת פורים" באופן המתאים ע"פ תורה

מכון אור החסידות

סניף ארץ הקודש
ת.ד. 2033
כפר חב"ד 6084000
03-738-3734
Likras@likras.org

Or Hachasidus

Head Office
1469 President St. #BSMT
Brooklyn, NY 11213
United States
(718) 534-8673

צוות העריכה וההגהה: הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי,

הרב מאיר יעקב זילברשטרום, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטונוב, הרב מנחם טייטלבוים,

הרב אברהם מן, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה

פתיחה

בעז"ה"ת.

הננו מתכבדים להגיש לפניכם את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון תתקצ"ו) היו"ל לפרשת ויקרא (פרשת זכור), ובו אוצר בלום בענייני הפרשה מתוך רבבות חידושים וביאורים שבתורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

◇ ◇ ◇

מדור "מקרא אני דורש" שבפתח הקובץ עוסק בצורת משיחת הרקיקי מצות שבכ"מ מצינו שפירש רש"י שמשחתך היא בצורת כ"ף יוונית ומקשה למה מפרש רש"י צורת אות יוונית אף שבמקום אחד פירש שזה כנו"ן שלנו, ומפרש שבא בזה לרמז שהמשיחה בצורה כזו היא דווקא בדברים הנוגעים לכהונה, המתחלת באות כ"ף.

מדור "יינה של תורה" עוסק בפרשת זכור שקוראים בשבת זו, במהות קליפת עמלק הרוחנית שהיא ענין החוצפה והגסות בלי טעם, ובטעם שרק קליפת עמלק אין תיקון, והתכלית בכך שזוכרים את מעשה עמלק הרע ואין שוכרים קליפה זו.

מדור "חידושי סוגיות" עוסק בדין קרבן עצים, ויפרש הסוגיא דמנחות גבי דין קרבן עצים, ואם גדרו תלוי בדין עצים שנדבו המשפחות בימי נחמיה המובא בסוגיא דתענית, ע"פ ביאורי הראשונים בסוגיות אל.

בברכת שבתא טבא
מכון אור החסידות

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים כאופן שהופיעו במקורם, אלא עובדו מחדש ונערכו ע"י חברי המערכת, ולפעמים הושמט ריבוי השקו"ט והמקורות שהופיעו במקורם, ויש להיפך, אשר במקור הדברים מופיעים בקיצור וכאן הורחבו ונתבאר ע"פ המבואר במקומות אחרים בחזרת רבינו. ופשוט שמעומק המושג וקוצר דעת העורכים יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחריות המערכת בלבד, ושיגאות מי יבין.

ועל כן פשוט שמי שבירדו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקווי הדברים (כפי שנשמנו בתוכן הענינים), וימצא טוב, ויוכל לעמוד בעצמו על אמיתת הדברים.

תוכן עניינים

ב. מקרא אני דורש

בצורת משיחת ה"רקיקי מצות"

החילוק בפירוש רש"י ל"משוחים בשמן" בפרשתנו ובפרשת תצווה / מדוע לא נקט רש"י שהמשיחה היא כ"נו"ן שלנו? ודי / האם מצינו נוטריקון בדברי רש"י / משיחה לכהונה מוכרחת שתהיה כ"כ"ף יוונית? משא"כ שאר משיחות

(נ"פ לקישי שיחת חז"י עמ' 238 ואילך)

ה. פנינים קיונים וביאורים קצרים

נחת רוח – רק "מכס" (נ"פ לקישי שיחת חז"י עמ' 5 הערה 30)

אך אפשר להוציא חפץ מרשותו של הקב"ה? (נ"פ לקישי שיחת חז"י עמ' 6)

י. יינה של תורה

אך שוכרים את קליפת עמלק?

מדוע רק לעמלק אין תיקון? / מהי התכלית בכך שזוכרים את מעשה עמלק הרע? / מפני מה החטא בא רק על ידי "רוח שטות"? / ואיך שוכרים את החוצפה והגסות של קליפת עמלק? מהות קליפת עמלק ושאר מידות רעות, והדרך להינצל מחטא ועוון

(נ"פ מאמר מ"ה "זכור" תשע"ו – ספר המאמרים תשע"ו עמ' קמ"ה ואילך)

ט. פנינים דרוש ואגדה

"ויקרא אל משה" – הכח לעבודת הקרבנות (נ"פ ספר המאמרים מלחם בסלף –

שבט עמ' רפ"ב)

היכן מוכרת בתורה כוונת הקרבנות? (נ"פ לקישי שיחת חז"י עמ' 12 ואילך)

י. חידושי סוגיות

בדין "קרבן עצים"

יפרש הסוגיא דמנחות גבי דין קרבן עצים ואם גדרו תלוי בדין עצים שנדבו המשפחות בימי נחמיה המובא בסוגיא דתענית, ע"פ ביאורי הראשונים בסוגיות אל

(נ"פ לקישי שיחת חז"י עמ' 22 ואילך)

יג. תורת חיים

הטיפול בעצבים

יד. דרכי החסידות

"מקימי מעפר רל"

טז. שיחות קודש

הצגת פורים באופן המתאים על פי תורה

צוות העריכה וההגהה:

הרב לוי יצחק ברוק, הרב משה גורארי, הרב מאיר יעקב זילברשטרם, הרב צבי הירש זלמנוב, הרב שלום חריטנוב, הרב מנחם טייטלבוים, הרב אברהם מן, הרב מנחם מענדל רייצס, הרב אליהו שוויכה

מכון "אור החסידות", סניף ארץ הקודש ת.ד. 2033 כפר חב"ד,
Or Hachasidus - Head Office, 1469 President st. ◇ 6084000
#BSMT, Brooklyn, NY 11213 - United States (718) 534 8673

להערות והארות:

טל' מערכת: 03-3745979 orhachasidut@gmail.com

מקרא אני הדרש

ביאורים בפשוטו של מקרא

בצורת משיחת ה"רקי" מצות

החילוק בפירוש רש"י ל"משוחים בשמן" בפרשתנו ובפרשת תצווה / מדוע לא נקט רש"י שהמשיחה היא כ"נר"ן שלנו" ודי / האם מצינו נוסריקין בדברי רש"י / משיחה לכהונה מוכרחת שתהיה כ"כ"ף יונית" משא"כ שאר משיחות

"וכי תקריב קרבן מנחה מאפה תנור, סולת חלות מצות בלולות בשמן, ורקי" מצות משוחים בשמן" (פרשתנו ב, ד).

ובפירוש רש"י: "וכי תקריב וגו' – שאמר 'הרי עלי מנחת מאפה תנור', ולמד הכתוב שיביא או חלות או רקיין, החלות בלולות והרקיין משוחין. ונחלקו רבותינו במשיחתן – יש אומרים: מושחן וחוזר ומושחן, עד שיכלה כל השמן שבלוג, שכל המנחות טעונות לוג שמן; ויש אומרים: מושחן כמין כ"ף יונית, ושאר השמן נאכל בפני עצמו לכהנים".

והיינו: רש"י מביא מחלוקת באופן משיחת הרקינים בשמן זית – לפי השיטה הראשונה, המשיחה היא באופן של "מושחן וחוזר ומושחן", ואילו לפי השיטה השניה מושחים את הרקיין "כמין כ"ף יונית".

והא שלא פירש רש"י מה היא צורתה של אותה "כ"ף יונית" באותיות שלנו, הוא לכאורה משום שסומך על הפעם הראשונה שבה הזכיר דבר זה, והוא בפר' תצווה (כט, ב), בציווי הכתוב על חינוך אהרון ובניו לכהונה בשבעת ימי המילואים, שבין השאר היו צריכים להביא "רקי" מצות משוחים בשמן". ושם אכן פירש רש"י: "משוחים בשמן – אחר אפיתן מושחן כמין כ"ף יונית, שהיא עשויה כנר"ן שלנו".

ובענין זה צריך ביאור – ע"פ "פשוטו של מקרא":

לשון הכתוב בשני המקומות שווה ממש – "רקי" מצות משוחים בשמן". ואעפ"כ, בפרשת תצווה (הפעם הראשונה שנזכרה לשון זו) נוקט רש"י בפשיטות ש"מושחן כמין כ"ף יונית", ולא הביא דעה אחרת; אמנם בפרשתנו מביא מחלוקת בדבר, והדעה הראשונה בפירושו כאן היא שהמשיחה אינה "כמין כ"ף יונית" (אלא "מושחן וחוזר ומושחן עד

שיכלה כל השמן שבלוג")!

ואף שאין להשוות בתוכן הענין, כי בפר' תצוה מדובר במנחה שהיתה חובה בחינוך אהרן ובניו לכהונה, ואילו בפרשתנו מדובר במנחה שיכול להביא כל אחד מישראל בתור נדבה, אבל סוף-סוף הרי הלשון "רקיקי מצות משוחים בשמן" כתובה היא בשני המקומות בשווה, ומדוע ישתנה אופן המשיחה?

[שתי הדעות שהביא רש"י בפרשתנו מקורן במסכת מנחות (עה, א). אך ב"תורת כהנים" על אתר הובאה רק הדעה שהיא "כמין כ"ף יונית". ולהעיר, שכשיטה זו – "כמין כ"ף יונית" – הוא ב"סתם משנה" (מנחות עד, ב). ויש שפירשו ("צידה לדרך" על רש"י שם), שזהו הטעם שנקט רש"י רק לשיטה זו בפירושו לפר' תצוה, משום שכן הוא ל"סתם משנה". ולפי זה מתחזקת הקושיא, למה בפרשתנו חזר והביא והקדים גם את השיטה החולקת? !].

ב. ויובן בהקדים, שלשון רש"י בפר' תצוה צריכה ביאור בלא הכי:

רש"י כותב שם "מושחן כמין כ"ף יונית, שהיא עשויה כנו"ן שלנו". וכאמור, שזו הפעם הראשונה שמזכיר רש"י ל"כ"ף יונית", ובהמשך הענין מזכיר עוד בהמשך לזה – "אף משיחה זו כמין כ"ף יונית" (תצוה כט, ז), "וכל המשיחות כמין כ"ף יונית" (שם, לו).

ולכאורה קשה – כיון שרש"י בעצמו מסיים שה"כ"ף יונית" עשויה בצורת ה"נו"ן שלנו", היה לו לקצר ולומר שהמשיחה צריכה להיות "כנו"ן שלנו" ותו לא!

איזה טעם יש להזכיר ולחזור ולהזכיר לתלמיד שלומד בלשון הקודש, את ה"כ"ף יונית", כאילו זה עניין עיקרי? ! עד כדי כך, שבפעמים הבאות שמזכיר רש"י את צורת המשיחה, הרי בכלל אינו מפרש "שהיא עשויה כנו"ן שלנו" (וסומך על פירושו בפעם הראשונה), אלא רק שהוא "כמין כ"ף יונית"!

[יש מפרשים שביארו (ראה "באר שבע" הוריות יב, א. "מנחה בלולה" לפר' תצוה שם. ועוד), שה"כ"ף יונית" היא צורה מיוחדת, שאין דומה לה ממש באותיות האל"ף-בי"ת שלנו; אולם קשה לומר כן, כי מלשון רש"י "שהיא עשויה כנו"ן שלנו" – ולא כתב "עשויה כעין נו"ן שלנו" – משמע שדומה לגמרי לנו"ן שלנו, והדרא קושיא לדוכתא].

ג. ויש לומר בזה, ע"פ דברי האברבנאל בפירושו עה"ת (תצוה כט, ז. פר' תשא ב"העיקר הוא"ר – פרטי המשיחה), לגבי זה שמושחים הכהנים בשמן המשחה – שגם משיחה זו היא בצורת "כ"ף יונית", ומבאר בזה וז"ל:

"צורת משיחת הכהן היה כמין כ"ף, לרמוז שהוא כהן ויחדו הקב"ה לעמוד לשרת במקדשו, כי הכ"ף ירמוז אל הכהן שהיא האות הראשונה משמו".

ומעתה נראה, שכוונת רש"י בפר' תצוה בהדגישו את ה"כ"ף יונית", היא מצד שייכות אות כ"ף לתיבת "כהן", כי כ"ף היא האות הראשונה בתיבת "כהן".

ד. ואמנם, בהשקפה ראשונה נראה שקשה להעמיס ענין של "נוטריקון" ו"ראשי תיבות" בדברי רש"י – שהרי דרכו של רש"י היא "פשוטו של מקרא" דוקא; אך כד דייקת שפיר, כבר מצינו בדברי רש"י כגון דא: בפר' בראשית (א, ח) מסביר רש"י את תיבת "שמים" בכמה ראשי תיבות: "שא מים", "שם מים", "אש ומים", ואינו מקדים שמדובר בענין של "מדרש אגדה" דוקא; ומכאן, שגם ב"פשוטו של מקרא" מתאימה דרך זו.

ובאמת שכאן יש חידוש מיוחד, כי המדובר הוא (לא באות בלשון הקודש כתיבת "שמים" האמורה, אלא) ב"כ"ף יונית"; אך גם זה מצינו כבר ברש"י שמפרש משמעות תיבות התורה בלשון שאינה לשון הקודש, כגון מה שמפרש רש"י בתיבת "טטפת" שבתפילין (ס"פ בא): "טט בכתפי שמים, פת באפריקי שמים".

ה. ומעתה יתבאר ההבדל בין פירוש רש"י בפרשתנו למה שכתב בפי' תצוה – באופן משיחת הרקיקים:

רקיקי המצות שבפי' תצוה היו חלק מקרבנות המילואים, שענינם (כלשון הכתוב שם – כט, א) "וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם לכהן לי", וע"י קרבנות המילואים "נתמלאו ידיהם ונתקדשו לכהונה" (פרש"י שם, לג). והיינו, שמשיחת הרקיקים לא היתה רק אחת מהפעולות שמכינה את רקיקי המצות להיות ראויים לקרבן, אלא שהמשיחה גופא נחשבת חלק מעבודת ימי המילואים שענינם "לקדש אותם לכהן לי". ולכן שם נקט רש"י בפשטות רק כהדעה שהמשיחה היתה "כמין כ"ף יונית" דוקא – מתאים לענין הכהונה.

אולם בפרשתנו, כאשר מדובר על רקיקים שמביא כל יהודי פרטי כקרבן מנחה, ואין להם שייכות לענין הכהונה דוקא – מביא רש"י את שתי השיטות בצורת המשיחה, כי שקולים הם ואין הכרעה ביניהם.

[ולהעיר, שבדרך כלל כאשר מביא רש"י שתי שיטות הרי העיקר הוא כהשיטה הראשונה שמביא. אמנם בנדו"ד כשרש"י מקדים ואומר "ונחלקו רבותינו במשיחתן, יש אומרים . ויש אומרים" – בהקדמה זו הוא כולל שתי הדעות יחד ומדגיש ששוות הן במעלתן, וזה שהביא לשיטה אחת לפני חברתה הוא רק משום שאי אפשר בפועל להביא את שתי השיטות בבת אחת (ראה גם משנ"ת במדור זה לש"פ וילך תשע"א. ולהעיר מלקוטי שיחות חלק י"ז עמ' 253 הערה 26). וק"ל].

איך אפשר להוציא חפץ מרשותו של הקב"ה?

נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו
בפקדון

אמר ר' עקיבא, מה ת"ל ומעלה מעל בה' בר', המפקיד אצל חבירו ואינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם, לפיכך כשהוא מכחש מכחש בשלישי שביניהם (ה, כא. רש"י)

לכאורה יש להקשות: אף שהמכחש בפקדון "מכחש בשלישי שביניהם" שהוא הקב"ה, מ"מ איך שייך בזה לשון **מַעֲלָה** ("ומעלה מעל בה'"), והרי לעיל (פרשתנו ה, טו) פרש"י "אין מעילה בכל מקום אלא **שינוי**", ואילו בנדו"ד נשאר החפץ בבעלותו של מקום גם לאחר ההכחשה, שהרי "לה' הארץ ומלואה" (וראה מפרשי רש"י שם שהקשו כעין זה)?

וי"ל שכדי לתרץ קושיא זו הביא רש"י את שם בעל המימרא "רבי עקיבא", לרמוז שר"ע לשיטתו אזיל:

בנוגע לטעם שירת הלויים "לה' הארץ ומלואה" בבית המקדש ביום הראשון, פירש ר"י משום רבי עקיבא "על שם שקנה והקנה" (נ"ה לא, רע"א), ופירש רש"י "כלומר, קונה כדי להקנות". והיינו, שלרע"ק "קנינו" של הקב"ה בעולמו הוא רק "כדי להקנות" אותו לבני אדם. ולפי זה נמצא שבעלות הקב"ה על החפץ תלוי כביכול בבעלותו של האדם, שהרי "קונה כדי להקנות", ואם אין "להקנות" אין "קונה" כביכול.

ולפי זה מובן הטעם שבהכחשת פקדון יש משום "מעל בה'", כי הכחשת קנינו של המפקיד בחפץ גורעת גם ב"קנינו" של הקב"ה כביכול.

נחת רוח – רק "מכם"

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'
(א, ב)

מלשון הכתוב "אדם כי יקריב **מכם**" (דמירי בקרבנות נדבה) משמע דקאי על בני ישראל בלבד; אבל לקמן בפ' אמור (כב, יח) כתיב "איש איש גו' אשר יקריב קרבנו", ופירש רש"י (שם, כה) "איש איש לרבות את הנכרים שנודרים נדרים ונדבות כישראל".

וצריך ביאור: מדוע הוצרך הכתוב להוציא את הנכרים מכלל קרבנות נדבה, ולשוב ולרבותם לקמן, דלכאורה הו"ל לרבותם מעיקרא?
ויש לבאר:

להלן (א, ט, וכן כמה פעמים בפרשה זו) מסיים הכתוב שהקרבנות הם "אשה ריח ניחוח לה'", ופירש רש"י "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני". ולכן בפרשתנו כתיב "אדם כי יקריב **מכם**" דוקא, כי רק בישראל יש נחת רוח למקום בקרבנותיהם, ולא בנכרים.

משא"כ בפ' אמור איירי בדין הקרבת קרבן לחוד, ובזה נתרבו עכו"ם, שגם הם יכולים להביא קרבן, אך כמובן אינם פועלים בזה "נחת רוח לפני", ואכן לא נאמר שם "ריח ניחוח".

ינה של תורה

ביאורים בעניני הפרשה על דרך ההסידות

איך שוברים את קליפת עמלק?

מדוע רק לעמלק אין תיקון? / מהי התכלית בכך שזוכרים את מעשה עמלק הרע? / מפני מה החטא בא רק על ידי "רוח שטות"? / ואיך שוברים את החוצפה והנסות של קליפת עמלק? מהות קליפת עמלק ושאר מידות רעות, והדרך להינצל מחטא ועון

כאשר יצאו ישראל ממצרים ונסעו לארץ ישראל, יראו מהם כל האומות כ"אמבטי רותחת שאין כל ברי' יכולה לירד בתוכה", אלא שאז בא עמלק והעז להילחם בישראל, ו"אף על פי שנכווה – הקרה אותה בפני אחרים" (תצא כה, יז ואילך. ובפרש"י), והחליש את פחד האומות מישראל.

ומחמת חומרת מעשה עמלק, ציוותה התורה שני ציוויים (ראה ספר המצוות להרמב"ם עשין קפח-קפט):

(א) "להכרית זרע עמלק", והוא נלמד מהאמור "תמחה את זכר עמלק" (תצא שם).

(ב) "לזכור את אשר עשה לנו עמלק", שנאמר "זכור את אשר עשה לך עמלק" (תצא שם).

ויש לתמוה: הצייוי "תמחה את זכר עמלק" מובן, שהלא הוא צרר את בני ישראל והזיק להם, וראוי למחותו מן העולם; אך איזו תועלת יש בזכירת מעשה עמלק?

"ואחריתו עדי אובד"

יש לומר הביאור בזה:

לא בעמלקי בלבד נצטוו ישראל להילחם, אלא גם בשבע אומות: הכנעני, החתי וכו'. והנה, לשבע האומות תהי' תקנה לעתיד לבוא, והם יתהפכו לטוב ולעבודת ה', כפי שנאמר בנביא (צפני' ג, ט) "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, לקרוא כלם בשם ה', לעבדו שכם אחד"; ולעומת זאת, לעמלקי אין תקנה, כמו שנאמר "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד" (בלק כד, כ).

שבע האומות ועמלק, ישנן גם בנפש האדם, ברוחניות. שבע האומות, רומזות לשבע המידות והתאוות הרעות שישנן בנפש האדם, ומביאות אותו לידי חטא, ויחד עם זאת הן יכולות לבוא לידי תיקון, כשם ששבע האומות יתבררו לעתיד לבוא. גם קליפת עמלק ישנה בנפש האדם ברוחניות, אלא שהיא גרועה וחמורה הרבה יותר, ואין לה תקנה כלל, בדוגמת עמלק ש"אחריתו

עדי אובד".

ובכדי להבין את מהות ההפרש בין שבע המידות הרעות לקליפת עמלק, ואת סיבת חומרתו של עמלק עד שאי אפשר לזכרו ולקדשו; יש לבאר תחילה את אופן פעולת המידות הרעות שבנפש האדם, ולעומת זאת את דרך הפעולה של קליפת עמלק, וכפי שיתבאר.

האדם החוטא מתנהג כשוטה ממש

המידות והנטייות הרעות שבנפש האדם, אינן יכולות לפעול את פעולתן הרעה כאשר האדם מרגיש את קרבת הבורא ית"ש. במצב זה, הוא מואס בכל דבר עבירה שעלול להרחיקו ח"ו מאתו ית', וכמאמר אדמו"ר הזקן (הובא בלוח "היום יום" כה תמוז): "יהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות", וכאשר חוטא האדם, אין זאת אלא משום שנכנס בו "רוח שטות" (סוטה ג, א), והיא הגורמת לו לחטוא ולהיפרד מהשי"ת, היפך טבעו האמיתי של יהודי.

"רוח שטות" זו, מסיתה את האדם בדרכים שונות:

יש והיצר מסית את האדם שאין עבירה זו מרחקתו מהשי"ת. האמת היא שכל עבירה מפרידה את האדם מהשי"ת, אלא ש"נכנס בו רוח שטות, ונדמה לו שבעבירה זו עודנו ביהדותו, ואין נשמתו מובדלת מאלוקי ישראל" (תניא פ"ד).

ופעמים פעולת היצר היא בדרך אחרת: האדם בטבעו מתבושש שידעו מחטאיו, וכמאמר ר' יוחנן בן זכאי (ברכות כה, ב) "כשאדם עובר עבירה, אומר שלא יראני אדם". אך הרוח שטות גורמת לאדם לחשוב אשר אף אחד אינו מבחין במעשיו.

ורוח שטות זו גורמת לכך שילך האדם אחרי רצונותיו הרעים הנובעים משבעה סוגי מידות רעות שבליבו. הוא הולך שולל אחר תאוות ורצונות שאינם מתאימים לערכו כלל – תאוות היתר המגשמות את האדם, וגם תאוות האסורות. מצד מהותו ומצד שכלו של האדם, אינו שייך ליפול בתאוות כאלו, אך הרוח שטות מסתירה על מהותו האמיתית, והוא נעשה להוט ונלהב ושקוע בתאוות שאינן לפי ערכו ומהותו כלל.

אמנם, כל האמור לעיל בדרך פעולת היצר, הוא רק כאשר אין מאיר על האדם גילוי אורו ית'. במצב זה, יכולה הרוח שטות להטותו מדרך הישר, ולהביאו לידי חטא.

והדרך בה יביא האדם על עצמו את גילוי אורו ית', להרגיש את קרבת ה' ולהינצל מהרוח שטות, הוא על ידי העסק בעבודת התפילה. יש להתפלל כדבעי, מתוך כוונה והתבוננות ועבודה פנימית ונפשית, כמבואר בארוכה בסה"ק (ראה "קונטרס העבודה" לכ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע. ועוד), ואזי יאיר אור אלוקי על נפשו והרוח שטות לא תוכל לשלוט בו.

קליפת עמלק – לקרר את האדם מהרגש הקדושה

והנה, סדר זה, שכשמאיר על האדם גילוי אלוקות אין שולטת בו הרוח שטות, הוא רק בנוגע לז' מידות הרעות שבנפש, אך מידה אחת רעה ישנה באדם והיא "קליפת עמלק", אשר פעולתה בנפש האדם היא גם בעת שמאיר עליו אור הקדושה. מידה זו, מעוררת באדם חוצפה כלפי שמיא בלא טעם ודעת, באופן שהאדם "יודע את ריבונו" ומאיר עליו אור הקדושה, ולמרות זאת הוא "מכוון למרוד בו" (תו"כ בחוקותי כו, יד. וראה לקוטי שיחות חכ"א עמ' 193 הע' 38) רח"ל.

ביטוי של מידה שפלה זו באדם, הוא בעניין ה"קרירות", לקרר ולצנן את האדם מהתלהבות של קדושה, וכמו שנאמר בעמלק "אשר קרך בדרך" (פרשתנו כה, יח).

ולדוגמא: האדם מתבונן בגדולת הבורא, ומבחין בדבר פלא שצריך להביאו להתלהבות בעבודת השי"ת, אך עמלק בא ו"מצנן" את ה"אמבטי רותחת". עמלק טוען, שכאשר האדם שם לב לגדולת ה' אין צריך להתפעל מכך, ונימוקו עמו: כלום דבר גדול הוא אצל הבורא לעשות דבר זה?... וטענה זו מקורה בקליפת עמלק, כי טבע האדם להתפעל ממעשה נפלא גם כשלגבי העושה אין זה פלא, כיוון שלפי השגותיו של הרואה הדבר נפלא וגדול.

וגם כאשר מוחלט ומוסכם אשר דבר זה הוא נפלא ומורה על גדולת הבורא, פועל עמלק שההתפעלות תישאר בשכל ולא תגרוור התרגשות בלב האדם. ואם אירע והאדם התפעל מאות ומופת גדול, יתייגע עמלק אשר לכל הפחות לא יביאו הדבר להתעוררות הקשורה במעשה בפועל בתורה ובמצוות.

"לרגו על נפש הבהמית"

ומעתה יובן גודל חומרת קליפת עמלק, אשר אין לה תיקון עולמית:

כאשר נלחם האדם בז' מידות הרעות, די לו במה שממשיך על נפשו את אור הקדושה בעבודת התפילה, וממילא ניצול הוא מהרוח שטות, ובכוחו להפך את המידות רעות לקדושה.

אך לקליפת עמלק אין מועיל גילוי אור הקדושה. עמלק מקרר את האדם גם בעת שמאיר עליו גילוי אור ה', והוא עומד על המשמר שגם אז לא יתלהב מענייני קדושה. ועל כן, אין לקליפה זו רפואה, ואין לה תיקון אלא שבירה בלבד, שישבר האדם את החוצפה הנובעת מהתנשאות וגאווה שאין לה סיבה.

והדרך בה ישבר האדם את חוצפתו קרירותו וגאוותו, היא על ידי תוכנה הפנימי של מצוות "זכירת מעשה עמלק":

על האדם "לזכור" ולהתבונן בכך שהינו שרוי במעמד ומצב שפל ביותר, שגם בעת גילוי אור הקדושה נשאר בשפלותו וקרירותו. עליו להכיר בכך שהוא להוט ומושקע בענייני תאוה שפלים מאוד לפי ערכו, וכל זאת משום היותו נגוע בקליפת עמלק.

וכאשר האדם "זוכר" ומכיר בחומר מצבו, אזי אפשר להמשיך ולתקן את נפשו. ותיקון זה הוא, כאמור, בדרך של שבירה וביטול לקליפת עמלק אשר בו. מהותה של קליפת עמלק היא התנשאות וחוצפה בלא טעם והיגיון, ולכן שבירתה וביטולה הוא על ידי שמטיח בה דברים כדרכונות, ורוגז עלי' ברעש ומבאר לה את מהותה השפלה האמיתית.

וכעניין שנתבאר בתניא (פכ"ט): "לרגו על נפש הבהמית שהיא יצרו הרע בקול רעש ורוגז במחשבתו, לומר לו אתה רע ורשע ומשוקץ ומתועב ומנוול וכו' ככל השמות שקראו לו חכמינו ז"ל באמת". והרוגז הגדול הזה שובר את החוצפה של קליפת עמלק, ומורידה מכסילות התנשאותה.

ועל ידי מצוות "זכירת" עמלק – היא ההתבוננות והביטוש, באים גם לידי "מחיית עמלק" – היא שבירת וכתירת קליפת עמלק, ופועלים שיהי' "השם שלם והכסא שלם" (ראה רש"י סוף פרשת בשלח), בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

היכן מוזכרת בתורה כוונת הקרבנות?

אדם כי יקריב מכם
בקרבנות נדבה דיבר הענין
(א, ב. רש"י)

יש לבאר הרמז בזה שהתחילה תורה פרשת
הקרבנות בדיני קרבנות נדבה דוקא:

ידוע שעיקר הקרבן אינו מעשה ההקרבה,
אלא כוונת ומחשבת האדם בעת ההקרבה,
וכמו שאמרו רז"ל "אחד המרבה ואחד הממעיט
ובלבד שיכוין את לבו לשמים" (מנחות בסופה). וגם
בקרבנות הבאים לכפרה, עיקר הכפרה היא ע"י
כוונת האדם בעת ההקרבה, וכמו שכתב הרמב"ן
(פרשתנו א, ט. וראה ספורנו שם, ב) שבעת הקרבת קרבן
צריך המקריב לחשוב "כי חטא לאלקיו בגופו
ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא
חסד הבורא שלקח ממנו תמורה כו' דמו תחת
דמו נפש תחת נפש", ומחשבה זו היא הפועלת
את הכפרה שע"י הקרבן.

ויש לומר שזהו הטעם לזה שפתחה תורה
את דיני הקרבנות בקרבנות נדבה, שהקרבנות
אינה אלא משום נדיבות הלב לשמים - ללמדנו
שכוונת הלב היא ההקדמה הכללית והנקודה
העיקרית של כל הקרבנות, גם קרבנות החובה.

וזהו דיוק לשון רש"י "בקרבנות נדבה דיבר
הענין", שבזה מרומז שכל ענין הקרבנות, גם
קרבנות חובה, הוא בעצם "קרבנות נדבה", כי
בכל הקרבנות העיקר הוא נדיבות הלב וכוונת
מקריב הקרבן.

"ויקרא אל משה" – הכח לעבודת הקרבנות

ויקרא אל משה ג' אדם כי
יקריב מכם קרבן לה'
(א, א-ב)

יש לבאר הטעם שנאמר "ויקרא אל משה"
כהקדמה לעבודת הקרבנות:

עבודת הקרבנות הרוחנית היא עבודה נעלית
ביותר, שיתקרב האדם אל הקב"ה ויקריב את כל
כוחותיו וחושיו שיהיו קרבן לה'.

אמנם, כאשר יתבונן אדם במעמדו ומצבו
אדעתא דנפשי, וירגיש עוצם שפלותו, עלול
הוא להקשות לעצמו: איזה שייכות יש לו לענין
הקרבנות, ומנין לו לאדם שפל כח לעבודה
נעלית זו?

ועל זה נאמר "ויקרא אל משה": לצורך
עבודת הקרבנות היתה קריאה מיוחדת למשה,
רועה ישראל, ואיתא במדרש (שמות רבה פ"ב, ב)
שמשה נתנסה בזה שטיפל בקטנים ביותר,
וזה ה"ה הראי' שהוא רועה כדבעי. והיינו, שזהו
עבודתו של משה רועה ישראל, לטפל גם
בקטנים במדריגה, ולסייעם בעבודה זו.

וכמו כן הוא בכל דור ודור, דאיתא בזוהר
שבכל דור יש "אתפשטותא דמשה" (תקו"ז תס"ט
- קיב, רע"א. קיד, רע"א), והם רועי ומנהיגי ישראל
שבכל דור, שהם המסייעים לישראל ונותנים
להם כח לעבודת הקרבנות.

לידושי סוגיות

עיון ופירוש בסוגיות הפרשה

בדין "קרבן עצים"

יפרש הסוגיא דמנחות גבי דין קרבן עצים ואם גדרו תלוי בדין עצים שנדרשו המשפחות בימי נחמיה המוכב
בסוגיא דתענית, ע"פ ביאורי הראשונים בסוגיות אלו

אהרן לספרא כאן).

ויובן בהקדים דבספרא (פ"ט, ז) על הכתוב הובא דין נדבת עצים הנ"ל, ומוסיף להלן (פ"י, ו) עוד דין, דכשם שא"א להביא נדבת מנחה בשותפות אף עצים א"א בשותפות. ולכאורה תמוה הדבר ביותר, דהא בסיפור שהובא בברייתא דמנחות, "והגורלות הפלנו גו'", מצאנו ברור דההבאה היתה באופן שהמשפחה כולה היתה מנדבת ביחד העצים בשותפות, עיי' תענית שם [וראה שם בדף יב. "שיו"ט ש"נו הוא"].

והנה במהות גדר "קרבן העצים" דימי נחמיה הנ"ל מצינו כמה דעות. דהרמב"ם (בפיה"ש לתענית פ"ד מ"ה ובס' היד הל' כלי המקדש פ"ו ה"ט) ביאר דאין העצים עצמם הקרבן, אלא שביום שהביאו המשפחות עצים למערכה היו מנדבים עולות והיה להם "כמו יו"ט" האסור בהספד ותענית כו', ולפ"ז "קרבן העצים" אין פ"י קרבן מן

ע"י הפסוק דפרשתנו "ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו'", גרסינן בברייתא דמנחות כ: דמן הנאמר "קרבן" ילפינן דמנדב אדם אף עצים למזבח, "וכן הוא אומר (דעצים איקרו קרבן, רש"י) והגורלות הפלנו על קרבן העצים" נחמיה י, לה – גבי בני הגולה שעלו בבית שני ולא מצאו עצים בלשכה ועמדו והתנדבו בגורל מי יביא עצים בכל פעם, עיי' תענית כח. אבל רבי פליג שם ומוסיף "עצים קרבן הם, טעונין מלח וטעונין הגשה כו'", היינו דלדידיה קרבן מנחה ממש הווי לכל מילי דקרבן. ויל"ע טובא בטעם ויסוד מחלוקתם אם דינו כקרבן ממש אם לאו, כלומר במאי קמיפלגי אחר דלכו"ע ילפינן לדין זה דנדבת עצים ממש"נ "קרבן מנחה" ובהסתמך על הכתוב "והגורלות הפלנו על קרבן העצים" (כי מכתוב זה דוקא יודעים אנו שעצים נקראו "קרבן" וממילא מרבינן עצים מיתורא ד"קרבן" שבפרשתנו, עיי' ח"י הרשב"א למנחות כאן, וראב"ד וקרבן

ולכל פרטיו, או דגם כשיש בו רק פרט וחלק אחד משם ותואר זה או שיש בו רק דמיון ודוגמא לו גרידא ולא ככל משמעו הפשוט עדיין שפיר ייקרא בשם זה בתורה (ואולי בזה לשיטתייהו בכ"מ בש"ס דמצינו לבאר שנחלקו בסברא זו, עיי' לקו"ש ח"יז ויקרא ד דוגמאות מכל הש"ס). פירוש, דבנדוד"ס ל' לרבי דמאחר שלמדנו מ"קרבן מנחה" שעצים "מקרי קרבן" ו"מתנדבים עצים", ובפרט שמצינו פסוק שנאמר בו להדיא "קרבן העצים", יש לפרש דהכוונה כפשוטו של דבר – שהעצים עצמם הם קרבן, ויש להם דין קרבן בכל הפרטים; ולפיכך טעונים מלח והגשה וכו', והווי כקרבן מנחה בכל פרטיהם (ולכן דוקא לרבי נקראים קרבן במלוא המובן, כלשון הש"ס בסוגיין "מאן שמעת ליה דאמר עצים אקרו קרבן – רבי", עיי"ש). משא"כ לרבנן זה שנדבת העצים נקראת בשם קרבן אינו מכריח לומר חידוש גדול שהעצים הם בגדר קרבן לגמרי, ובכל הפרטים, אלא דיו ללימוד זה לחדש שחל בהם פרט אחד שמצינו בקרבן – שנשרפים על גבי המזבח כקרבן, ולדעת הראב"ד עוד יותר – שנקרבים בפני עצמם על גבי המזבח. אבל לא יתר על זה.

ועפ"ז י"ל בשיטת הרמב"ם גבי "קרבן העצים" דהמשפחות המסופר בסוגיא דתענית, כי לפי הנ"ל בביאור מחלוקת רבי ורבנן אם יש לעצים דין קרבן גמור י"ל דנחלקו נמי מה היה קרבן המשפחות, ולרבנן יתפרש דלא כפשוטו. והנה הרמב"ם פסק כרבנן (בהא דאין טעונים מלח והגשה כו'), עיי' רפי"ד מהל' מעה"ק, וא"כ חזינן דנקיט דשיטת רבנן היא ששם קרבן האמור בזה אינו אלא שם המושאל, ומעתה מובן נמי לענין קרבן המשפחות, דכיון שלרבנן

העצים אלא קרבן (של עולת נדבה) **הבא מחמת** (יום הבאת) העצים. אולם הריטב"א (תענית כו.) הביא בשם י"א "שהיו מבצעים במזבח בפני עצמו מן העצים שהתברו (בהגהות כור לזהב: שהתנדבו) וזה היה קרבן העצים, וכן אמרו כו' ששני גזירין היו קרבין עם תמיד של בין הערביים וזהו מוכיח כי קרבן עצים ממש הוא" – היינו שהעצים עצמם הוקרבו בתורת קרבן. ומעתה יל"ע מנ"ל להרמב"ם שלא לפרש כן, ד"קרבן העצים" היינו כפשוטו דהעצים עצמם הם הנקראים הקרבן, אחר שכבר מצינו להדיא אף לידידיה דעצי המערכה גופייהו איקרו קרבן – ראה רפי"ד מהל' מעה"ק.

והנראה בזה בהקדים ביאור גדר הבאת עצים לנדבה אליבא דרבנן בביריתא דמנחות, דלא הווי כדין קרבן לכל מילי. ומצינו ב' שיטות בדעת רבנן, דרבינו גרשום (קו:) כתב "וקסבר תנא קמא דאותן גזירין קריבין להכשר הקרבנות על המערכה", היינו דלרבנן אינם אלא הכשר לקרבנות עצמם (וכן משמע ל' הרמב"ם בפיהמ"ש למתני' דמנחות שם, ואכ"מ). ושיטת הראב"ד (בפירושו לספרא שם) דגם לרבנן הוקרבו העצים בפני עצמם אלא שאעפ"כ אינם קרבן גמור כרבי, עיי' לשון הראב"ד שם (ועיי' תודה מלמד בסוגיין בדף כ:).

ומעתה י"ל בהסברת פלוגתת רבי ורבנן מאין נבעה (אף שלכו"ע ילפינן ממנחה), דיסוד המחלוקת הוא אי בלשון תורה יש לפרש הלשון דוקא כפשוטה ממש, דדבר הנקרא בשם ותואר מסויים הכוונה היא כמשמעו לגמרי ולא שם המושאל בלבד, היינו שכוונת המושג הנזכר היא כפשטותו

העצים").

ומעתה מחזור שפיר להרמב"ם אליבא דרבנן הא דהובאו התם העצים בשותפות (אף דילפינן ליה ממנחה), כי לרבנן שפיר אפשר עדיין לחלק גבי איסור הבאה בשותפות (על דרך החילוק שחילקנו בתחילה בין עצי מערכה לעצים שהם עצמם קרבן), דאיסור הבאה בשותפות הוא רק היכא דנקטינן שהעצים הם קרבן ממש (שבדרך זו נקט הספרא בהאי ענינא ולהכי אסר), אבל רבנן פליגי וסברי דעצים אלו שהביאו אינם בשם קרבן – ולהכי שפיר באים בשותפות (ומאידך, מעולות נדבה שעמהם ג"כ ליכא קושיא, כי דין עולות נדבה דבאות שפיר בשותפות, מנחות קד:). ואכן השמיט הרמב"ם הדין דהספרא לאסור הבאת עצים בשותפות, והיינו כיון דלדידיה דהרמב"ם הספרא קאי בשיטת רבי (והרי אף הרמב"ם יודה דאליבא דרבי יש לפרש קרבן דימי נחמיה כפשוטו, כנ"ל, ובזה הלא קאמר הספרא דאינו בא בשותפות, ועיי"ע השקו"ט עפ"ז בדעת רבי בשותפות דקרבנות המשפחות – בלקו"ש ח"יז ויקרא ד הערות 32, 25), אבל איהו פסק כרבנן ולדידיה דעת רבנן היא דלא היה קרבן העצים דהמשפחות בגדר קרבן כפשוטו, ובזה אין ההשוואה ל"קרבן" גמורה אף שהובא הלימוד מזה בכרייתא.

אינו קרבן כפשוטו שוב קשה ביותר לומר שיום הבאת עצי המשפחות (אף דמיקרו קצת קרבן) ליו"ט ייחשב עד שתיאסר המשפחה בהספד ותענית כו'. ובפרט אי ניזיל כמשמעות לשון הרמב"ם בהל' מעה"ק שם, דמפרש ד"מתנדבים עצים" דעסקינן בהו בדברי רבנן היינו כרבינו גרשום דוקא דהכוונה היא לנדבת עצים למערכה דמתנדבין אותם כקרבן, נמצא דסו"ס אף שנקרא בשם קרבן אי"ז אלא בגדר הכשר קרבן, ולפ"ז בודאי קשה לומר דמשו"ה יו"ט הוא כו'.

ולא הכי הכריח הרמב"ם דודאי לרבנן היו"ט היה מצד עולות נדבה שבאו עם עצי המערכה, דהנהו דוקא קרבן גמור הם מנדבת היחיד ומצדם יש מקום ליו"ט (עיי' מל"מ שם). ואף שלפכ"ז נמצא דלשון תורה וחכמים "קרבן העצים" אינו כפשוטו ולא קאי על העצים עצמם, ס"ל להרמב"ם דהן אמת דלדעת רבי אכן עדיפא לן לפרש כפשוטו (וא"כ אליבא דרבי אכן שפיר יש לנקוט כהפירוש שכתב הריטב"א), מיהו לרבנן אינו כפשוטו, והיינו לשיטתייהו גופא דלשון תורה אין צריך לפרשו כפשוטו ובמילואו כו' (ולהעיר דהרמב"ם בהל' מעה"ק שם לא הביא כלל המקרא ד"הגורלות הפלנו גו'" – דקרבן דהתם הלא מיירי בעולות שבאו עם הקרבן כנ"ל – אלא מקרא אחר דנחמיה יג, לא "ולקרבן

הטיפול בעצבים

ענין זה חקוק בזכרונה ע"י שתלמוד אותו כמה פעמים, שבכל תזכור על הענין וגם בפרטיו, ויפעול זה גם על הנהגה בפועל, שכמוכן השגחה פרטית שולל ענין הכעס ואפילו ענין ההתרגזות [מלבד בעניני יראת שמים, כמבואר באגרת הקדש], ולא נפלאות היא ולא רחוקה היא, כי מובן הענין די צרכו, ולא עוד אלא שבהתבוננות קלה רואים איך שזהו תוצאה ישירה מהאמונה הפשוטה אשר לית אתר פנוי מיני'.

(אגרות קודש חס"ו עמ' רכ)

חסיד צריך להיות בריא

מה שנדמה לו שסובל מהתרגשות הלב וכו', הנה קרוב לודאי שאין זה אלא ענין של דמיון, ועכ"פ של עצבים ("נערווין") בלבד. כדי לפצות את דעת עצמו בטח יבקר רופא מומחה במקצוע זה ויעשה כפי הוראותיו. זה בנוגע לדרך הטבע. ובנוגע לפנימיות העיניים, הנה יתקע מחשבתו בחזק באמונה פשוטה שיש לכל ישראל מאמינים בני מאמינים אשר הקב"ה שברא את העולם לפני ה' אלפים, תיש"א שנה, הנה בכל רגע ורגע הוא בורא את העולם ומנהיגו כפי רצונו, שהוא תכלית הטוב, ומטבע הטוב להיטיב. ואם כן, פשוט אשר גם עניניו נכללים בזה, שבחיו ובעניניו הרי הקב"ה הוא הבעל הבית, והוא ינחהו למחוז חפצו...

ויהי רצון שינחהו באהבה מגולה בחסדים וברחמים, ויוציא מראשו ענינים של עצבים וכו'. חסיד צריך להיות בריא לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות, כדי שהוא ועל ידו תתמלא השליחות שבשבילה ירדה נשמתו לעולם הזה התחתון הגשמי והחומרי.

(אגרות קודש ח"ד עמ' רסב-ג)

קבלתי מכתבה . . בו כותבת שהיא שוב עצבנית. והדבר מפליא אותי מאוד שלאחר הפעמים הרבות שהיתה לנו הזדמנות לשוחח בענין, ולאחר שראתה גם בעיני בשר שהשם יתברך מנהיג, ומנהיג אותה סוף סוף לטובה, אין לה התקפות המספיקה באמונה ובטחון, והיא שוב עצבנית ומודאגת ושוכחת שהשם יתברך הוא בעל הבית של כל העולם וחושבת שזה תלוי במישהו אחר.

ובפרט בימים אלו שבין פורים ופסח שהם ימי נסים בימים ההם וגם בזמן הזה, הרי התמיהה בזה גדולה יותר על כך שדואגת.

והשי"ת יעזור לה ולבעלה הרב שי' שמהיום והלאה תהיו שניכם חזקים באמונה ובטחון בהשם יתברך, מלך מלכי המלכים, שהוא עצם הטוב וגם ינהיג את חייכם שיהי' בטוב הנראה והנגלה. וכפי שרבנו הזקן כותב בתניא שכאשר מאמינים בזה באמת נעשה גם מטוב הנעלם - טוב הנראה ונגלה.

ובימי ההכנה לפסח שהם ענין יציאת מצרים וכפי שחסידות מבארת, לצאת מכל ההגבלות, שזה ימהר את כל הנ"ל.

(תרס"ט מאגרות קודש ח"ח עמ' שכו-י - אגרות קודש מתורגמות ד"ב עמ' 5-104)

לימוד והתבוננות בענין של השגחה פרטית

במה שכותבת אודות העצבים שלה שנעשית רגישה ביותר וכו', מהנכון הי' שתקרא וגם תלמוד במקומות המתאימים על דבר הענין דהשגחה פרטית על פי תורת הבעש"ט והחסידות (אשר נקודות מזה נמצא באגרת הקדש לרבנו הזקן סימן כ"ה), וידי'

דרכי החסידות

שיחות ומכתבים בעניני עבודת ה' מכ"ק אדמו"ר
מוהריי"צ מליובאוויטש זצוקל"ה ה'תשנ"ג מ"ז"ע

"מקימי מעפר דל"

ובקרב הקבוצה עם משאיהם לבית הדין אמר מלאך מיכאל: זאת היא הארמה, הרפש והטיט עליהם דרך הנידון הלזה במשך כשמונים שנה, ובכל עת הלכו למד דברי תורה וגם פעל בבני גילו שגם הם יגילו עצמם לחזור כל מה שהם יודעים בדברי תורה בעת מלאכתם ובעת הליכתם בכפרים ובשוק

...בקידוש חג השבועות תר"ך במעמד הרבנים והחסידים, אמר הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק [ה"צמח צדק"] לאמר:

כתיב "מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון" (תהלים קיג, ז), אין דל ואביון אלא בדעת, ועל ידי העפר מקים הקב"ה גם את הדל והאביון, ולא זו בלבד אלא עוד הקב"ה מושיב את הדל ואת האביון בתוך הנדיבים, ולא רק בין הנדיבים סתם אלא בין נדיבי עמו, שהן צדיקים גמורים.

האמונה הקדושה ברגש וחיות אלקי אשר נטע כ"ק מורנו הבעל שם טוב, תלמידיו החבריא קדישא וכ"ק אאזמו"ר – כוונתו אדמו"ר הזקן – בתוככי החסידים, גם בין הפשוטים ביותר, נתנו בהם כוח ועזו לעמוד בסוד קדושים רבה.

"אותו שכל שהשתמש בו במסחרו מדוע לא השתמש בו בלימוד התורה"!!

ויואיל הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק לספר:

איש אחד היה פשוט ביותר אשר במשך זמן כשמונים שנה מהיותו כבן ארבע עשרה או חמש עשרה לא ידע גם פירוש המלות שבתפילה, ורק אשר יום יום חזר על אותן הדברים בשתי פרשיות דסדרה בראשית, פרשת האזינו ומזמורי תהלים ופסוקים בודדים אשר ידע על פה ובמשך כשמונים שנה חזר עליהם בעת מלאכתו (ובמקום הבלתי נקי נזהר גם מלחשוב באותיות) ובעת הליכתו מכפר לעיר ומעיר לכפר ומכפר לכפר בקיץ ובחורף במטר ובשלג, וגם את מכיריו ומידעיו אנשים פשוטים הבלתי יודעים פירוש המלות הרגיל לעשות כמוהו. ויהי בבוא האיש לפני בית דין של מעלה ויתבעוהו בדין על כל מעשי בני אדם, נשאת

ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, והמקטרג טוען מדוע בעניני משא ומתן מסחר וקנין היה לו שכל ודעת, ונאילון ידיעת התורה לא יכול לקבל, אותו השכל שהשתמש במסחרו מדוע לא השתמש בו בלימוד התורה, ויתבע דין להורידו לשאול תחתית, ומלאכי חבלה חורקים בשיניהם ולוטשים עיניהם בו ומייחלים למוצא פי הבית דין להפילו שאולה, והאיש עומד וארכובותיו דא לדא נקשן, וכולו רועד, ועיניו יזולו מים רבים.

האדמה, הרפש והטיט עליהם דרך הנידון ולמד דברי תורה

עוד הבית דין של מעלה מעיין בדינו, והנה נראה מלאך מיכאל הולך מרחוק, ואחריו הולכים קבוצות מלאכים נושאים פרות חולבות, כדי חלב, חמאה וגבינה, כוורות דבש ועוד מתוצרת הכפר ונושאים פרי אדמה, רפש וטיט קצרים כמהלך אדם אבל עמוקים מאד עד התהום.

ובקרוב הקבוצה עם משאיהם אל הבית דין אמר מלאך מיכאל: זאת היא האדמה, הרפש והטיט עליהם דרך הנידון הלזה במשך כשמונים שנה, ובכל עת הלכו למד דברי תורה וגם פעל בבני גילו אשר גם הם ירגילו עצמם לחזור כל מה שהם יודעים בדברי תורה בעת מלאכתם ובעת הליכתם בכפרים ובשוק.

כשמוע הבית דין את דברי הסניגור ובראותם את כל הכבודה אשר הביאו המלאכים מליצי יושר, הצדיקו את האיש ופסקו לו שכרו בגן עדן בין הצדיקים הגדולים.

וזהו מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, דגם מי שהוא דל ואביון בידיעת התורה עד דיוטא האחרונה, שאינו יודע גם פירוש המלות של תיבות התפילה רק שחזור עליהם באמונה טהורה וגם היותו נזהר מלחזור דברי תורה במקום הבלתי נקי, הנה על ידי העפר מקים הקב"ה גם את הדל, ועל ידי שנוהר שלא לאמר דברי תורה במקום אשפה (על דרך לא תעשה), הנה מאשפות ירים אביון, ולא זו בלבד שמושיבים אותו בגן עדן בין הנדיבים שהם המתנהגים במדות חסידות אלא שמושיבים אותו בין נדיבי עמו שהם צדיקים גמורים.

(אגרות קודש ח"ד עמ' תעד ואילך)

שיחות קודש

דברות קודש בעניני הנראה, הנדבקה
והיוזק בעבודת השי"ת

החוכן שפדור זה הובא כאן בסגנון שנאמרו הדברים ע"י
רבינו, מלכד שטיי עריכה קלים לחקל על הלומד

הצגת פורים באופן המתאים על פי תורה

לשתף הקטנים בעניני פורים

משחק אתה את תפקידו של "המן" אך ורק כדי לקבל פרוטות אחדות - מדוע הנך "מונח" בזה כל כך, ועושה זאת מתוך חיות, בליווי תנועות ידיים ורגלים וכיוצא בזה?!

עונה הילד: כאשר "ישחק" את תפקידו של "המן" בחיות וב"שטורעם", בקול רם ויפה ומתוך חיות, - יזכה לקבל "כבוד" מהוריו וחבריו, כי כולם יראו שהוא "שחקן" טוב .. מכיון שהוא "ישחק" את תפקידו של "המן" בצורה טובה ביותר, עד שהצליח להפחיד את קהל השומעים, מכיון שדיבר את דברי המן (היפך הברכות וכו') בחיות ולחט גדול ביותר, שכולם יכלו לתאר לעצמם שכך דיבר המן הרשע בעצמו, רחמנא ליצולן!

ולכן מעוניין הוא "לשחק" את תפקידו של המן מתוך חיות וכו' - כי רק אז יקבל "כבוד" מכולם על היותו "שחקן" מעולה; מה שאין כן אם ישחק את התפקיד רק כדי לצאת ידי חובתו, בקול ענות חלושה, כך שיכירו בדבריו שאינו מתכוין לדברים שאומרים!

לחנך הקטנים שלא יתפעלו ה'הצעות' כאלו...

...צריכים להקפיד על חינוך הקטנים - שאפילו אם מישוהו ידבר על לבם שבשביל כסף (ובפרט אם יתנו חלק ממנו לצדקה) וכבוד כדאי להם להתנהג (אפילו לפי שעה בלבד) באופן שאינו מתאים ליהודי, ידעו שאין מה להתפעל מהצעה כזו!

וכאשר משתדלים לחנכו באופן כזה בעודו צעיר לימים, "חנוך לנער" - אזי בטוחים שגם "כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו)!

(תורת כנחם - ההתעוררות תשנ"ב ח"ב ע' 1031 ואילך)

בפורים ישנה הדגשה מיוחדת - על פי "מנהג ישראל" - לשתף את הקטנים והקטנות בכל עניני הפורים ("זכרם לא יסוף מזרעם" (אסתר ט, כח)), וכמנהג ישראל שהילדים "מכים" את "המן" בעת קריאת המגילה, וכיוצא בזה.

ובכמה מקומות נהוג שילדים עורכים "הצגת פורים" - שבה ממחישים את כל סיפור המגילה. ולכן, כשם שצריכים מישוהו שישחק ויציא את התפקיד של מרדכי ואסתר, חרבוניה, וכיוצא בזה, כמו כן צריכים מישוהו שישחק ויציא את התפקיד של "המן" - לדבר את דבריו של המן, וכיוצא בזה.

לחזור אחר דבריו של המן ומתוך חיות?!

וכאשר שואלים את הילד או הילדה: היתכן שהנך ממלא תפקיד כזה ב"הצגה" - לדבר את דבריו של "המן", בה בשעה שהנך קורא לו בשם "המן הרשע"?!?

אזי משיב הילד - שבנפשו פנימה יודע הוא שדיבורים אלו (דבריו של המן שמציג ב"הצגת פורים") אינם שייכים ל"יהודי" ח"ו, אבל אף על פי כן, מכיון שמבטיחים לו "פרוטות אחדות" עבור דבר זה, מוכן הוא לחרוג ממציאיותו - למשך זמן קצר בלבד - ולחזור על דבריו של המן!

ובפרט - ממשיך הילד להצטדק - שהוא עדיין לפני "בר-מצוה" (או "בת-מצוה"), ואם כן, אין לבוא אליו בטענות, ויתירה מזו - טוען הוא - מהכסף שיקבל עבור מילוי תפקידו ב"הצגה" יתן חלק לצדקה!

...ועדיין ממשיכים לשאול אותו: אם אמנם

